ELS TREBALLS I ELS DIES

Mariàngela Vilallonga

El 4 d'abril passat, en un acte solemne a la Sala de Graus de la Facultat de Lletres de la UdeG, Mariàngela Vilallonga, catedràtica de Filologia Llatina i directora de la Càtedra de Patrimoni Literari, feia, amb motiu de la seva jubilació, la seva *lectio ultima*, després de 48 anys de docència a la Universitat de Girona.

L'any 1944, Paul Maury identificava unes estructures temàtiques a les *Bucòliques* de Virgili que coincideixen amb unes correlacions numèriques quasi increïbles, que avui preteriré. En destaquen els grans temes de la literatura universal, presents en aquesta obra primera de Virgili: les proves/sofrences de la terra i les proves/sofrences de l'amor. Virgili dedica dues de les deu composicions que formen l'obra (la I i la IX) a reflexionar sobre el patiment que suposen les guerres, l'haver d'abandonar les terres, la pàtria, a causa de les guerres, els dolors de la història, el drama col·lectiu; i dues d'altres (la II i la VIII) a glossar el patiment de l'amor no correspost, o tot just el patiment per aconseguir l'amor, el drama personal. Les altres peces del recull presenten així mateix una doble temàtica que suposa una superació de les sofrences ja sigui a través del que Maury anomena les músiques humanes (la III i la VII), ja sigui a través de les músiques divines (la IV i la VI). De fet, fa referència a la capacitat de superació que suposen la divinitat o la creació literària i artística per neutralitzar, o potser sublimar, i així superar les proves/sofrences. Les dues peces del recull que queden fora d'aquests grups de dos suara esmentats mostren la davallada als inferns a causa d'una mala interpretació de l'amor (la X) i l'enaltiment als astres de qui ha reeixit en la superació de les proves (la V), epifania i caiguda.

A les *Bucòliques* de Virgili hi ha pastors protagonistes, hi ha pagesos, però també hi ha soldats; hi ha la vida arcàdica dels poetes, però també hi trobem els estralls de les guerres; hi ha la natura que humanitza i s'humanitza, i també les bregues entre les persones; hi ha pèrdues i plenituds; hi ha amors i desamors; hi ha nostàlgies i retrobaments. Hi ha supersticions i premonicions; personatges reals i personatges imaginats; hi ha perfecció formal i imatges brillants; són construïdes amb la precisió i la tècnica de la construcció d'un edifici i són fetes de sentiments i emocions, de raó també; hi ha déus, hi ha animals, hi ha flors, hi ha arbres, hi ha postes de sol i caigudes de l'ànima. I resurreccions.

Aquesta obra primera de Virgili conté, doncs, en germen i en essència, no només tot allò que la posterior obra virgiliana ens oferirà, sinó, a més, tota la literatura que s'ha fet i es farà, en les seves línies primordials.

Virgili és considerat sense cap mena de dubte un dels grans autors de la literatura universal: s'ha llegit, s'ha imitat i s'ha homenatjat al llarg dels segles. Dant el va prendre de guia per baixar als Inferns a la seva *Commedia*. Joan Lluís Vives el va fer profeta quan va escriure que el nen que apareix a la quarta bucòlica, que davalla del cel i que és fet a imatge del pare, és anunci de l'arribada del Messies. No en va les obres virgilianes es van utilitzar com a oracle a l'Edat Mitjana.

Aquest és un exemple conspicu de la vigència de la literatura llatina clàssica al llarg dels segles. Però és només la punta de l'iceberg de la influència dels clàssics grecs i llatins en la literatura universal de tots els temps. I així esperem que continuarà sent. Imitar el model i superar-lo —o intentar-ho—, tot reconeixent-ne el seu mestratge o tot mostrant el rebuig vers el model, vet aquí com s'ha anat escrivint la literatura fins avui. Conèixer la tradició